

Beslutningsforslag nr. B 84. Fremsat den 13. marts 1980 af Bertel Haarder (V), Brixtofte (V), Christophersen (V), Ellemann-Jensen (V), Enggaard (V) og Svend Erik Hovmand (V)

Forslag til folketingsbeslutning

om budgetteringsrammer til nedbringelse af statens udgifter med mindst 11 pct. senest i 1983

Regeringen opfordres til at udarbejde finanslovsforslag for 1981 og de deri indeholdte budgetoverslag for årene 1982 og 1983 inden for nedenstående budgetteringsrammer med henblik på at nedbringe de samlede statslige udgifter på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet fra 110,1 mia i 1980 til 104,7 mia i 1981, 103,2 mia i 1982 og 100,9 mia i 1983 med deraf følgende besparelser stigende

til 12½ mia i 1983 i forhold til det planlagte udgiftsniveau.

Endvidere opfordres regeringen til senest ved folketingets åbning i oktober at fremlægge tilsvarende budgetteringsrammer for årene 1982-84 i form af et beslutningsforslag til vedtagelse i folketinget samtidig med finansloven.

Forslag til budgetteringsrammer for finansårene 1981-83.

( ) angiver ændringen i forhold til budgetoverslagene i finanslovsforslag for 1980

April 1979-priser	Vedtaget budget		Budgetteringsramme		Budgetteringsramme		Budgetteringsramme.	
	1980	Ændr.*)	1981	Ændr.	1982	Ændr.	1983	Ændr.
Statsvirksomhederne	1.612	(10)	1.502	(÷ 50)	1.324	(÷ 100)	1.095	(÷ 150)
Dronningen m. fl.	21	(0)	21	(0)	21	(0)	21	(0)
Folketinget	116	(0)	116	(0)	116	(0)	116	(0)
Statsministeriet	24	(0)	22	(0)	22	(0)	22	(÷ 1)
Grønlandsministeriet	1.264	(0)	1.149	(÷ 50)	1.082	(÷ 100)	1.141	(÷ 150)
Udenrigsministeriet	2.685	(÷ 90)	2.534	(÷ 305)	2.476	(÷ 535)	2.446	(÷ 775)
Landbrugsministeriet	1.164	(0)	1.143	(0)	1.133	(0)	1.120	(0)
Fiskeriministeriet	142	(0)	74	(0)	73	(0)	73	(0)
Indenrigsministeriet	20.552	(÷ 15)	20.967	(÷ 200)	20.864	(÷ 300)	20.759	(÷ 400)
Boligministeriet	2.695	(÷ 3)	2.298	(÷ 250)	2.221	(÷ 500)	1.972	(÷ 850)
Socialministeriet (bortset fra pensions- og dagpengefonden)	37.909	(÷ 450)	36.935	(÷ 1.300)	36.962	(÷ 2.800)	37.007	(÷ 3.100)
Trafikministeriet	1.542	(÷ 80)	1.328	(÷ 200)	1.263	(÷ 300)	1.166	(÷ 400)
Industri- og energiministeriet	1.436	(0)	1.150	(0)	930	(0)	786	(0)
Justitsministeriet	2.452	(0)	2.374	(+ 25)	2.375	(+ 25)	2.292	(+ 25)
Kirkeministeriet	188	(0)	188	(0)	188	(0)	188	(0)
Undervisningsministeriet	8.640	(÷ 150)	8.600	(÷ 600)	8.542	(÷ 750)	8.524	(÷ 900)
Kulturministeriet	1.050	(÷ 30)	1.005	(÷ 60)	1.033	(÷ 70)	1.041	(÷ 80)
Forsvarsministeriet	7.298	(0)	7.447	(+ 217)	7.618	(+ 440)	7.798	(+ 570)
Finansministeriet	269	(0)	320	(0)	350	(0)	385	(0)
Skatteministeriet	1.123	(0)	1.118	(0)	1.118	(0)	1.118	(0)
Økonomiministeriet	133	(0)	134	(÷ 5)	131	(÷ 7)	129	(÷ 9)
Pensionsvæsenet	2.511	(0)	2.559	(0)	2.609	(0)	2.660	(0)
Miljøministeriet	343	(÷ 2)	292	(÷ 5)	291	(÷ 10)	257	(÷ 15)
Arbejdsministeriet (Inkl. indtægter)	12.809	(÷ 500)	11.109	(÷ 1.700)	10.132	(÷ 2.500)	8.632	(÷ 4.100)
Lov- og bevillingsreserver	650	(÷ 100)	350**)	(÷ 300)	350**)	(÷ 300)	350**)	(÷ 300)
Budgetregulering		(÷ 500)		(÷ 1.100)		(÷ 1.700)		(÷ 1.800)
Drifts-, anlægs- og udlånsbudget i alt (ekskl. pris- og lønreserver)	110.121	(÷ 1.930)	104.735	(÷ 5.883)	103.224	(÷ 9.507)	100.953	(÷ 12.435)

*) Jfr. venstres ændringsforslag til finanslovsforslag for 1980, der forudsættes gennemført med virkning for sidste halvdel af finansåret.

***) Tallene er overført fra 1980.

Bemærkninger til forslaget

1. Den økonomiske nødvendighed

Dansk økonomi er inde i et udviklingsmønster, der med stor hast forværrer balanceproblemerne. En uændret økonomisk politik vil skabe behov for en fordobling af udlandsgælden i de kommende fire år, samtidig med at arbejdsløsheden næsten vil blive fordoblet. Usikkerheden i den internationale situation, økonomisk såvel som politisk, gør Danmarks situation særlig sårbar. Der er derfor behov for dybtgående kursændringer i den økonomiske politik for at beskytte det danske samfunds hand-
lefrihed.

I de senere år har hovedinteressen samlet sig om indkomstpoltiske foranstaltninger. De forskellige indgreb har langt fra opfyldt målsætningerne. Der er fortsat behov for at tilrettelægge og gennemføre en stram indkomspolitik. Men det er ikke tilstrækkeligt over for de opgaver, som skal løses.

Balanceproblemerne i dansk økonomi kan i væsentligt omfang føres tilbage til den kraftige vækst i den offentlige sektor gennem 60'erne og 70'erne. En lang række forsøg på at begrænse denne vækst er slået fejl, ikke mindst på grund af de styringsmæssige problemer, som er vokset frem.

Den offentlige sektors størrelse og vækst samt ubalancen i finanspolitikken er blevet en så væsentlig selvstændig kilde til betalingsbalance- og beskæftigelsesproblemer, at der nu må gennemføres en dybtgående udgiftsreform. Modstykket hertil er en kraftig stigning i skattetrykket.

Med det foreliggende forslag til folketingsbeslutning om budgetteringsrammer samt forslaget til folketingsbeslutning om større lokal selvbestemmelsesret over det offentlige serviceniveau har venstre ønsket at lægge op til en sådan udgiftsreform, hvis nærmere principper og indhold er beskrevet i det følgende.

2. Grundlæggende principper for en udgiftsreform

Ud over en almindelig gennemgang af budgetoverslagstallene for de kommende år har venstre ønsket at lægge bl. a. følgende principper til grund for sine forslag:

- 1) Der skal skabes mulighed for en forbedring af produktiviteten i den offentlige sektor.
- 2) Der skal ske en begrænsning af gratisprincippet, således at den enkelte i højere grad betaler direkte for de offentlige ydelser, der modtages.
- 3) Kommunernes frihed til at vælge serviceniveau skal udvides.
- 4) Overførselsindkomsterne skal tilrettelægges således, at de i højere grad ydes efter princippet »hjælp til selvhjælp«.
- 5) De sociale støtteordninger skal fortsat udgøre et sikkerhedsnet under den enkelte, men skal tilrettelægges således, at man fremmer den enkeltes interesse i selv at yde en produktiv indsats.

3. Den langsigtede styring af de offentlige udgifter

Forslaget er en nydannelse i dansk politik.

Hidtil har regeringen fremsat et finanslovsforslag, hvorefter der gennem ændringsforslag kunne forandres i enkeltheder i finanslovsforslaget.

Efter venstres forslag skal folketinget, inden regeringen fremsætter finanslovsforslaget, vedtage, hvilke økonomiske rammer regeringen skal holde sig inden for.

Fordelen er, at folketinget i god tid får mulighed for at drøfte de principper og de økonomiske rammer, finansloven skal følge. Derefter udarbejdes forslaget under hensyntagen til de således vedtagne retningslinier.

Venstres forslag giver folketinget en langt større indflydelse på udviklingen i de offentlige udgifter i forhold til i dag. Det er under det nuværende system vanskeligt at ændre på et finanslovsforslag, når det skal ske i »sidste øjeblik«, fordi folketinget da vil være bundet af overenskomster og aftaler, der ikke kan opsiges, af love og cirkulærer, man ikke kan nå at ændre, og af hensynet til befolkningen, der har indrettet sig i god tro til, at ordningerne er som hidtil gældende.

Dette er den egentlige årsag til, at de hidtidige sparebestrebelsest oftest er mundet ud i afgiftshøjelser. Dette vil venstre undgå.

For fremtiden skal de økonomiske rammer vedtages først, og dermed bliver der tid til at bringe forudsætningerne i stand for f. eks. en omlægning af det offentlige serviceniveau.

Venstres forslag vil gøre det muligt at gennemføre en bedre langsigtet styring af de offentlige udgifter.

4. Forslaget generelt

Forslaget tager udgangspunkt i det vedtagne budget for 1980 og de budgetoverslag for årene 1981-83, der står opført i finanslovsforslaget for 1980, Anmærkninger I. Disse budgetoverslag fortæller, hvad der sker, hvis der ikke gøres noget ved det eksisterende udgiftsniveau og de gældende planer for fremtiden.

Forslagsstillerne ønsker det deri indeholdte sæt af målsætninger afløst af nogle nye, som dæmper det offentlige ressourceforbrug langt stærkere i løbet af de 3 år. Disse nye målsætninger udtrykkes ved de anførte ændringsforslag til budgetoverslagstallene. Når ændringsforslagene indregnes, er der derved skabt et sæt *budgetteringsrammer* i lighed med dem, der hvert år i februar udsendes fra finansministeren til alle ministerier, og som er normgivende for disses bidrag til finanslovsforslaget for det følgende år.

Forskellen er blot, at de her foreslåede budgetteringsrammer også medtager de *lovbundne* udgifter, hvilket er naturligt, da folketinget jo i modsætning til ministeren har magt til at ændre lovene. Budgetteringsrammen fungerer her som et pålæg til regeringen om at forberede og fremsætte de lovforslag, der skal til for at ændre udgiftsudviklingen i den angivne retning.

Budgetteringsrammerne for 1980 blev udsendt til ministerierne den 28. februar 1979 og blev optrykt i Finansredegørelsen, oktober 1979, som bilag A. Hvis ministerierne skal have den fornødne tid til at indrette sig på de ændrede vilkår, så er det vigtigt, at folketinget allerede i det tidlige forår færdigbehandler nærværende forslag.

Da der med disse budgetteringsrammer gives administrationen god tid til at udforme de foreslåede besparelser, og da der for de næstfølgende år er endnu større muligheder for at tilpasse områder til de nye økonomiske rammer, er ændringsforslagene ikke opført med samme præcisionsgrad som ved traditionelle ændringsforslag til finansloven, jfr. venstres ændringsforslag til finansloven 1980. Der gives dermed ministrene og deres administration større spillerum og mulighed for at finde besparelser med mindst ulempe for de berørte og med

god tid til ændringer af cirkulærer og love, opsigelser af overenskomster m. v.

5. Supplerende forslag

Ud over de stillede forslag opfordres regeringen til på længere sigt at tage de gældende lønindplaceringer op til overvejelse. Der er overflod af akademikere, men mangel på ansøgere i både DSB, postvæsenet og politiet. Alligevel får de første langt bedre løn- og arbejdsvilkår end de sidstnævnte grupper, der også er saktet agterud i forhold til den private sektor under de seneste års mislykkede indkomstopolitik. Det kan selvsagt ikke rettes op fra den ene overenskomstperiode til den anden, men kræver flere års tilpasning.

Endvidere opfordres regeringen til at lægge mere dynamik ind i budgetlægningen, f. eks. ved at pålægge alle styrelser at udfærdige en årlig offentlig plan for, hvad de ville gøre, hvis de skulle indskrænke virksomheden 10 pct., og hvis de skulle udvide virksomheden 10 pct. Det ville give ministrene og folketinget inspiration til nyvurderinger og bedre ressourceanvendelse, og det ville befri ledere fra at blive uvenner med personalet på grund af udvist evne til nytænkning. Derudover bør finansministeriet praktisere en egentlig »0-budgettering«, hvor udgiftsområderne nyvurderes til bunds.

Endelig opfordres regeringen til at overveje brugen af produktivitetfremmende lønsystemer samt konkrete belønninger til personalegrupper, der kommer med forslag til, hvordan deres arbejdsområde kan rationaliseres. Eventuelle besparelser ved sådanne forslag skal aldrig kunne ramme de aktuelt ansatte, der tværtimod skal belønnes, både kontant og med hensyn til forfremmelsesmuligheder.

6. 1982-finansloven

Nærværende forslags andet punkt pålægger regeringen at fremlægge sine budgetteringsrammer for 1982-83 (også for de lovbundne udgifter) i form af et beslutningsforslag til vedtagelse samtidig med finansloven for 1981. Det bør senest fremsættes ved folketingets åbning i oktober, så det kan indgå i åbningsdebatten, der jo samtidig er finanslovens 1. behandling. (Det kunne evt. indgå i finanslovsforslagets såkaldte »Anmærkninger I«).

Kun derved kan folketingets arbejde med finanserne få det langsigtede perspektiv, som er forudsætningen for enhver form for styring i vore dages samfund.

Det bemærkes, at amter og kommuner for længst har indført 4-årsperspektivet i planlægningen. Nu bør folketinget langt om længe gøre det samme.

Bemærkninger til de enkelte budgetteringsrammer

Til de enkelte forslag til budgetteringsrammer ønsker forslagsstillerne at knytte nedenstående kommentarer, der beskæftiger sig med nogle af de hovedområder, hvor besparelser foreslås gennemført.

1. Statsvirksomhederne

Inden for statsbanerne og post- og telegrafvæsenet foreslås, at der sker en omprioritering, således at der sker reduktioner f. eks. på etablering af nye faste anlæg, på etablering af centrale posthuse i byernes centrum m. v., mens der til gengæld sker en forbedring af den kollektive personbefordring såvel på statsbanerne som på de private baner.

Inden for kgl. grønlandske handel vil det være rimeligt at foretage en ajourføring og forhøjelse af en række takster, hvorved det er muligt at begrænse nettoudgiften på ca. 2 mia med ca. 75 mill. kr.

I forbindelse med en evt. ombygning af Det kongelige Teater foreslås, at dette omdannes til en paragraf 2-virksomhed.

2. Grønlandsministeriet

Der foreslås en regulering af forbruget af især dansk udsendt folkeskolelærere i takt med de faldende børnetal. Der spares endvidere på nyanlæg, idet landsstyret anmodes om at overtage en større del af finansieringen. Den grønlandske indflydelse på disponeringen af midlerne øges tilsvarende.

3. Udenrigsministeriet

I stedet for de planlagte stigninger i bistanden til udviklingslandene ud over de nuværende 0,7 pct. af bruttonationalproduktet fastholdes denne procentsats uændret i de næste fem år. Derefter foretages en nyvurdering. Denne besparelse på stigningstakten vil udgøre 650 mill. kr. Det foreslås, at den bl. a. sker på Danmarks bidrag til UNDP, hvor Danmark hidtil har betalt 10 pct. af de samlede udgifter, mens danske virksomheder kun har modtaget ca. ½ pct. af de samlede bevilninger til indkøb af materiel, aflønning af personale m. v.

Endvidere reduceres hjælpen til frihedsbevægelser og til stater, der optræder som redskab for stor-

magtsaggression. På Danida og Mellempolkeligt Samvirke foretages reduktioner. Endvidere foreslås en sænkning af standarden i udenrigstjenesten og en overførsel af selvstændige forsknings- og oplysningsopgaver til bestående forsknings- og oplysningsinstitutioner.

4. Landbrugsministeriet

Ud over den her anførte budgetteringsramme må påregnes anvendelse af merbevillinger med henvisning til det af venstre fremsatte forslag til folketingsbeslutning om landbrugerhvervets problemer.

5. Indenrigsministeriet

Der henvises til de bemærkninger, som venstre knyttede til sine ændringsforslag ved den nuværende finanslovs 3. behandling. De drejede sig bl. a. om mulighederne for at opnå besparelser ved omlægning af skolesundhedsordninger, herunder skolelæge- og skolesygeplejerskeordninger, om afvikling af bestående procentvise refusionsordninger for biblioteker, fritidslovsområdet, bistandsloven m. v. mod tilsvarende overgang til bloktilskud. Endvidere henvises til den særlige budgetreguleringskonto, som indeholder de afledte besparelser af de foreslåede kommunale besparelser og amtskommunale besparelser. På denne konto kan også indgå begrænsninger i de planlagte bloktilskud i det omfang, de kommunale besparelser gør det rimeligt.

6. Boligministeriet

Det foreslås, at man ved finansieringen af almennyttigt nybyggeri vender tilbage til det princip, at ældre almennyttige boliger med relativt lav husleje medvirker til fremskaffelsen af en beskedent del af den nødvendige egenkapital ved opførelse af nye almennyttige boliger. Det foreslås, at der bliver tale om et bidrag på op til 15 pct. af anskaffelsessummen.

Derudover foreslås en indskrænkning af byggeforskningsinstituttets virksomhed i lighed med det ved finanslovsbehandlingen foreslåede.

7. Socialministeriet

Det foreslås, at der gennemføres en differentiering af børnetilskudsordningen, således at beløbet, der er til rådighed, i langt højere grad stilles til rådighed for småbørnsfamilier og familier med pasningsproblemer. Det kan f. eks. ske ved at koncentrere børnetilskuddene om de første 9 leveår med særlig vægt på de to første leveår, hvor til-

skuddet foreslås fordoblet. Samtidig spares automatisk et beløb på grund af de faldende årgangsstørrelser.

Der satses på den langt billigere dagpleje i stedet for på vuggestuer.

De ændrede regler for tildeling af børnetilskud gør det muligt samtidig at ændre betalingsreglerne for brug af vuggestuer og børnehaver. Det foreslås, at forældrebetalingen for disse institutioner forhøjes fra 35 til 40 pct. i 1981 og fra 40 til 45 pct. i 1983. Til gengæld hæves fripladsgrænserne med 10.000 kr. i 1981 og med yderligere 10.000 kr. i 1983. Der sker ingen ændring i reglerne for betaling for brug af fritidshjem. De ændrede betalingsregler vil sammen med de ændrede regler for børnetilskud indebære neutralitet over for dem, der gør brug af institutionerne, og som er økonomisk vanskeligt stillede.

Det er forudset, at der gennemføres den af venstre foreslåede forbedring af loven om barselorlov.

På plejhjemsområdet foreslås, at man i videst muligt omfang fremmer ordninger med udgående hjælp, som det sker i det såkaldte »Viborgforsøg«. Endvidere foreslås, at plejhjemsberettigede efter grundig visitation kan få udbetalt dokumenterede udgifter, dog højst $\frac{2}{3}$ af institutionsudgiften, hvis de foretrækker en selvvalgt plejeform i den almindelige boligmasse.

Bistandslovens refusionsordninger afløses gradvis af rene bloktilskud for derved at tilskynde til at vælge billigere løsninger.

Der sættes snævrere grænser for, hvor længe og til hvad man kan oppebære forbigående hjælp.

Der henvises herudover til venstres ændringsforslag stillede ved den nugældende finanslovs 3. behandling, herunder forslag om en mindre tilnærmelse af folkepensionsalderen for enlige kvinder i løbet af de næste ti år, forslag til besparelser på socialministeriets administration samt forslag til indførelse af én karensgang for alle i tilfælde af sygdom. Sidstnævnte forslag skal ses i sammenhæng med forslaget under arbejdsministeriet om virksomheders betaling for de første otte timers ledighed. De to forslag betragtes af venstre som uadskillelige og kan kun gennemføres som en samlet helhed. Der foretages almindelig prisregulering af folkepensionen, men pensionsreformens 2. etape udskydes.

8. Ministeriet for offentlige arbejder

Der lægges en endelig plan for færdiggørelsen af det såkaldte motorvejs-H. Hovedlandevejsarbej-

derne begrænses i henhold til det tidligere af venstre stillede ændringsforslag til finansloven.

9. Industriministeriet

Ud over de på denne konto opførte budgetteringsrammer bliver der behov for merbevillinger, formentlig på 200–250 mill. kr., til bevarelse af de erhvervsstøtteordninger, som indgår i den øjeblikkelige 3-årige erhvervsfremme- og beskæftigelsesplan, og som skønnes at være af værdi.

10. Justitsministeriet

I lighed med tidligere foreslået forudses anvendt et beløb til styrkelse af politiet og til en mere effektiv anvendelse af det eksisterende korps af patruljerende politi. Endvidere foreslås, at f. eks. afsonere af spiritusdomme betaler for deres fængselsophold.

11. Undervisningsministeriet

Der foreslås en begrænsning i administrationen og de forskellige konti for råd, udvalg m. v. Der udsendes færre cirkulærer til kommunerne, jfr. kommunernes og amternes sparekatalog.

Forsøgsvirksomheden begrænses eller overgår til kommunal finansiering.

Landscentralen for undervisningsmidler nedlægges.

Danmarks Radios undervisningsafdeling lægges tilbage til DR og finansieres med licensmidler.

Tilskud til faglige organisationers møde- og kursusvirksomhed og organisationsrepræsentanters deltagelse i ministerielt udvalgsarbejde m. v. afskaffes.

Den cirkulærebestede videreuddannelsesaktivitet søges begrænset generelt til 1971-niveauet plus 50 pct. Til gengæld afskaffes statens tilskud til vikarudgifter.

Aftenskolernes fagrække saneres. »Hensyntagne undervisning« overføres til de almindelige regler med deraf følgende bortfald af 20 pct. løntillæg, idet der dog naturligvis fortsat kan undervises på meget små hold.

Deltagerbetalingen sættes op fra $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{3}$, idet der dog kan gives gratis tilbud til 1.-gangselever. Besparelsen inddrages gennem ændring af refusionsprocenten og bloktilskudsregningen.

Lokale støtte fra staten afskaffes, idet kommunerne til gengæld får adgang til at opkræve betaling for brug af offentlige lokaler, sådan som de private lokaleudlejere kan i dag.

Kravene om særlig supplerende uddannelse af fritidsundervisningslærere begrænses.

Folkeuniversitetets undervisere overgår fra akademikerløn til almindelige fritidslovstakster.

EFG og mesterlæren samkøres med fælles undervisning på fælles hold i alle fag, der »ligner« hinanden.

Basisåret effektiviseres, og det gøres muligt at springe over den indledende almentorienterede fase, hvis erhvervsvalget er truffet.

RUC færdigunderviser de tilmeldte studerende og udnyttes derefter af handelsskolen og/eller gymnasiet i Roskilde samt evt. af Københavns universitet.

Danmarks lærerhøjskole begrænses svarende til begrænsningen i efteruddannelsen.

Vejledningerne om skolebibliotekar- og skolevejlederforbruget i kommunerne gøres mindre ambitiøse (71-niveaue plus 50 pct.).

Krav til gymnasiet lempes, især kravet om, at der kun må undervises i midlertidigt byggeri i 2 år.

Gymnasiebyggerier overflødiggøres gennem vedtagelse af venstres oplæg om de 16-19-årige.

Kontoen for fribefordring af skoleelever udgår, idet udgiften kommunaliseres.

Der sættes hurtigt ende på universitetsbyggerierne under indtryk af »overproduktionen«.

Der sættes visse grænser for forekomsten af helt små hold på universiteter m. v.

På en række uddannelser begrænses den teoretiske undervisning til fordel for øget vekselvirkning mellem teori og praksis. F. eks. på børnehave- og fritidspædagoguddannelsen, læreruddannelsen, bibliotekaruddannelsen, socialrådgiveruddannelsen o. m. fl. kan to studerende i et halvt eller et helt år dele et embedes løn og pligter. Det giver øget modenhed, erfaring og motivation samt reduktion af behovet for uddannelsesstøtte. Selv med en betydelig anvendelse af ovennævnte princip vil de danske uddannelsers teoretiske indhold stadig være fuldt på højde med niveaue i vore nabolande.

Danmark har verdens måske dyreste og længste uddannelseskra, især på de offentlige ansættelsesområder. På længere sigt kan dette forslag muliggøre endog meget betydelige besparelser. På kort sigt spares meget betydelige anlægsudgifter.

12. Kulturministeriet

Der foreslås en afgift på 10 kr. på udlån af plader og lydånd, som fratrækkes i driftstilskuddet til biblioteksformål.

Dispositionssummen afskaffes, da den opfordrer kommunerne til øget ressourceforbrug og øget centralisering ved nedlæggelse af deltidsbiblioteker til fordel for nye store hovedbiblioteker.

Refusionsordningen på biblioteksområdet afløses af bloktilskud og beregnes efter ovennævnte forudsætninger. Tegneserier samt bøger til særlig lav anskaffelsværdi anskaffes ikke mere. Mødevirksomhed på biblioteker bringes til at hvile i sig selv.

Biblioteksskolens elevoptagelse begrænses. (Arbejdsløshedsprocenten for bibliotekarer er 15 pct.). Der indføres en længere praktikperiode (se under undervisningsministeriet) med tilsvarende begrænsning af den teoretiske undervisning.

Workshoppen nedlægges.

Arkitektskolernes kapacitet begrænses, idet arbejdsløshedsprocenten er 29.

Der tillades normale prisstigninger på teaterbilletter, så at folk ikke vænnes af med at betale for kultur.

13. Forsvarsministeriet

Der afsættes midler med henblik på at nå en forbedring af styrkemålene gennem en 3 pct. årlig forøgelse af budgettet. Rationaliseringsgevinster går ubeskåret til forbedring af forsvaret.

14. Miljøministeriet

Aktiviteterne, især i planstyrelsen og fredningsstyrelsen, nedsættes gradvis i takt med, at den fysiske planlægning på kommunalt, regionalt og på landsplan skrider frem.

15. Arbejdsministeriet

De snævre faggrænser på arbejdsmarkedet nedbrydes, så ingen kan nægte at tage arbejde uden for sit eget meget snævre fagområde med henvisning til, at det ikke er »passende«. Der sker ligeledes en udvidelse af de geografiske grænser.

Pligten til at modtage tilbud om relevante om skolingskurser m. v. effektiviseres som betingelse for at modtage dagpenge.

Reglerne for udbetaling af supplerende dagpenge strammes, så at ledige efter 3 måneder må vælge mellem fuldtidsforsikringen og deltidsjobbet.

Der sker en begrænsning af det tidsrum, hvori der kan oppebæres maksimale dagpenge (26 ugers reglen), d. v. s. at jobtilbuddet indtræder efter 2 år mod ellers 3 år.

Reglerne skærpes for udbetaling af dagpenge til personer, bl. a. løsarbejdere, der har tilrettelagt deres arbejde således, at de tjener usædvanlig store beløb på forholdsvis kort tid.

Med henblik på at tilskynde unge arbejdsløse til at tage mod et uddannelsesstilbud og øge deres muligheder for at få arbejde foretages følgende:

- a) Til førstegangsledige under 20 år gives enten et 9 måneders jobtilbud eller et uddannelses tilbud på normale støttebetingelser.
- b) Til gengæld ændres 26 ugers reglen for unge arbejdsløse under 20 år, således at udbetaling af dagpenge betinges af mindst 26 ugers beskæftigelse de seneste 9 måneder.
- c) For unge under 20 år, der har mindre end 1 års erhvervs erfaring, nedsættes den af folketinget fastsatte garantibetaling med 20 pct.
- d) Lønnen på alle former for beskæftigelsesprojekter for unge nedsættes til garantibetalingen.

Ungdomsprojekter og andre offentlige beskæftigelsesprojekter må ikke virke hindrende for tilgangen af arbejdskraft til private virksomheder.

De unges aflønning sættes ned til garantibetalingen.

Arbejdsministeriets indtægter øges ved, at bidragene fra arbejdsmarkedets parter til arbejdsløshedskasserne gøres afhængig af arbejdsløshedsprocenten for derved at skabe større ansvarlighed hos arbejdsmarkedets organisationer.

Der indføres en karensgang (8 timer) for udbetaling af arbejdsløshedsdagpenge, således at virksomheden betaler dagpengene den første dag.

Merudgiften for virksomhederne ved de to sidste forslag må ses i sammenhæng med, at indførelsen af en karensgang ved sygdom sparer virksomhederne for 650 mill. Hertil kommer, at hensigten med forslagene netop er at ændre adfærden hos de berørte, så at udgifterne reduceres.

De to forslag er derfor uadskilleligt forbundne, og venstre forudsætter, at de gennemføres som en helhed.

Dagpengesatserne reguleres kun én gang årligt

(mod nu 2 gange) med deraf følgende besparelse på arbejdsløshedsdagpenge. Der henvises endvidere til venstres forslag om 16-19-årige, som medfører betydelige besparelser.

Efterlønsordningen revideres i henhold til bemærkningerne i lovforslaget med virkning fra 1. januar 1982, således at lovens forudsætning om, at ordningen økonomisk skulle hvile i sig selv, respekteres. Dette er nødvendiggjort af den meget stærke tilgang til ordningen, som ligger langt ud over det oprindeligt skønnede.

Lov- og bevillingsreserver

Der stilles strengere krav om kompenserende besparelser i forbindelse med udgiftskrævende lovgivning og ansøgninger til finansudvalget. Der ved øges tilskyndelsen til aktive sparebestræbelser.

Budgetregulering

Statsrevisorernes forslag om, at organisationerne selv betaler for organisationsarbejdet, d. v. s. betaler den fulde løn under fraværet, gennemføres fra næste overenskomstperiode. Endvidere påregnes besparelser som følge af nulbudgetteringen og + ÷ 10 pct.-budgetteringen og de produktivetsfremmende lønsystemer, jfr. bemærkninger herom.

Endelig vil forslaget om forbedring af kommunernes sparemuligheder på adskillige punkter få virkning for statens egne styrelser, f. eks. afskaffelsen af 11 timers reglen, ændringer i kursusvirksomheden og reglerne om sikkerhedsrepræsentanter. Hertil kommer, at de kommunale besparelser må antages at give et grundlag for ændring af bloktilskud m. v.